ΔΙΆΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 26ης Νοεμβρίου 2020 *

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας – Προστασία των καταναλωτών – Οδηγία 93/13/ΕΟΚ – Άρθρα 3 και 6 έως 8 – Οδηγία 2008/48/ΕΚ – Άρθρο 22 – Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές – Αυτεπάγγελτη εξέταση από το εθνικό δικαστήριο – Εθνική διαδικασία εκδόσεως διαταγής πληρωμής»

Στην υπόθεση C-807/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sofiyski rayonen sad (πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο Σόφιας, Βουλγαρία) με απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Νοεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε από τις

«DSK Bank» EAD,

«FrontEx International» EAD,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, C. Toader (εισηγήτρια) και M. Safjan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η «DSK Bank» EAD, εκπροσωπούμενη από τη V. Mihneva,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις Y. G. Marinova και G. Goddin και τον N. Ruiz García,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 6 έως 8 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29), καθώς και του άρθρου 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2008, L 133, σ. 66).

2 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε στο πλαίσιο δύο ένδικων διαφορών μεταξύ, αφενός, της DSK Bank και της FrontEx International και, αφετέρου, καταναλωτών οι οποίοι δεν κατέστησαν διάδικοι στη σχετική διαδικασία, στο πλαίσιο διαδικασιών έκδοσης διαταγής πληρωμής.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 93/13

3 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 προβλέπει τα εξής:

«Ρήτρα σύμβασης που δεν απετέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική όταν παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση.»

4 Το άρθρο 6 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, ώστε να μην αίρεται η προστασία που παρέχει στον καταναλωτή η παρούσα οδηγία, λόγω του ότι επιλέγεται, ως δίκαιο που διέπει τη σύμβαση, δίκαιο τρίτης χώρας, εάν η σύμβαση έχει στενή σχέση με την επικράτεια των κρατών μελών.»

5 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.»

6 Το άρθρο 8 της ίδιας οδηγίας ορίζει τα κάτωθι:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή διατηρούν, στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνες προς τη συνθήκη, για να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή.»

Η οδηγία 2008/48

7 Οι αιτιολογικές σκέψεις 9 και 10 της οδηγίας 2008/48 έχουν ως εξής:

«(9) Για να εξασφαλισθεί υψηλό και ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των συμφερόντων όλων των καταναλωτών της Κοινότητας και για να δημιουργηθεί γνήσια εσωτερική αγορά, χρειάζεται πλήρης εναρμόνιση. Επομένως, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικές διατάξεις διαφορετικές από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία. Ωστόσο, ο περιορισμός αυτός θα πρέπει να ισχύει μόνον προκειμένου περί διατάξεων τις οποίες εναρμονίζει η παρούσα οδηγία. Όπου δεν υφίστανται τέτοιες εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμείνουν ελεύθερα να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις. Συνεπώς, τα κράτη μέλη μπορούν, π.χ., να διατηρούν ή να εισάγουν εθνικές διατάξεις για την από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνη του πωλητή ή του παρόχου των υπηρεσιών και του πιστωτικού φορέα. Άλλο παράδειγμα αυτής της δυνατότητας των κρατών μελών θα μπορούσε να είναι η διατήρηση ή εισαγωγή εθνικών διατάξεων για την ακύρωση της σύμβασης πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εάν ο καταναλωτής ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησής του από τη σύμβαση πίστωσης. Θα πρέπει, εν προκειμένω, να επιτρέπεται στα κράτη μέλη, στην περίπτωση συμβάσεων πίστωσης αορίστου χρόνου, να καθορίζουν ελάχιστη χρονική περίοδο μεταξύ της στιγμής κατά την οποία ο πιστωτής απαιτεί την εξόφληση και της ημερομηνίας κατά την οποία πρέπει να εξοφληθεί η πίστωση.

(10) Οι ορισμοί που περιέχονται στην παρούσα οδηγία καθορίζουν το εύρος της εναρμόνισης. Η υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει, συνεπώς, να περιορίζεται στο πεδίο εφαρμογής της, όπως οριοθετείται από τους ορισμούς αυτούς. Ωστόσο, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, τις οικείες διατάξεις σε τομείς που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. […]»

8 Το άρθρο 10 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στη σύμβαση πίστωσης», απαριθμεί, στην παράγραφο 2, ορισμένα στοιχεία τα οποία πρέπει να προσδιορίζονται με τρόπο σαφή και ευσύνοπτο στη σύμβαση πίστωσης.

9 Το άρθρο 17 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν τα δικαιώματα του πιστωτικού φορέα από σύμβαση πίστωσης ή η ίδια η σύμβαση εκχωρούνται σε τρίτον, ο καταναλωτής δικαιούται να αντιτάσσει κατά του εκδοχέα τα ίδια μέσα άμυνας που είχε κατά του αρχικού πιστωτικού φορέα, συμπεριλαμβανομένου του συμψηφισμού, εφόσον αυτός επιτρέπεται από το οικείο κράτος μέλος.

2. Ο καταναλωτής ενημερώνεται για την προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 εκχώρηση, εκτός εάν ο αρχικός πιστωτικός φορέας, σε συμφωνία με τον εκδοχέα, εξακολουθεί να καταβάλλει την πίστωση έναντι του καταναλωτή.»

10 Το άρθρο 22, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Καθόσον η παρούσα οδηγία περιέχει εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διατηρούν ή να εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.»

Το βουλγαρικό δίκαιο

Ο GPK

11 Το άρθρο 410, παράγραφοι 1 και 2, του grazhdanski protsesualen kodeks (Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας), όπως δημοσιεύθηκε στην DV αριθ. 83 της 22ας Οκτωβρίου 2019 (στο εξής: GPK), ορίζει τα εξής:

«(1) Ο αιτών δύναται να ζητήσει την έκδοση διαταγής πληρωμής:

1. για απαιτήσεις καταβολής χρημάτων ή αντικαταστατών πραγμάτων, εφόσον η απαίτηση υπάγεται στην αρμοδιότητα του πρωτοβάθμιου περιφερειακού δικαστηρίου (Rayonen sad)·

[…]

(2) Το δικόγραφο της αιτήσεως πρέπει να περιέχει αίτημα εκδόσεως εκτελεστού τίτλου και να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 127, παράγραφοι 1 και 3, και του άρθρου 128, σημεία 1 και 2. Στην αίτηση πρέπει να αναγράφονται επίσης τα στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού ή άλλοι τρόποι πληρωμής.»

12 Το άρθρο 411 του GPK ορίζει τα ακόλουθα:

«(1) Η αίτηση κατατίθεται ενώπιον του πρωτοβάθμιου περιφερειακού δικαστηρίου (Rayonen sad), στην περιφέρεια του οποίου έχει τη μόνιμη κατοικία ή την έδρα του ο οφειλέτης· το δικαστήριο αυτό ελέγχει αυτεπαγγέλτως, εντός τριών ημερών, αν είναι κατά τόπον αρμόδιο. […]

(2) Το δικαστήριο εξετάζει την αίτηση κατά τη διάρκεια συνεδρίασης η οποία αφορά τις δικονομικές πτυχές και εκδίδει διαταγή πληρωμής εντός της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 προθεσμίας, εκτός εάν:

1. η αίτηση δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 410 και ο αιτών δεν θεραπεύσει τα ελαττώματα εντός προθεσμίας τριών ημερών από την κοινοποίηση·

2. η αίτηση αντιβαίνει στον νόμο ή στα χρηστά ήθη·

3. ο οφειλέτης δεν έχει μόνιμη κατοικία ή έδρα στην επικράτεια της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας·

4. ο οφειλέτης δεν έχει συνήθη διαμονή ή δεν ασκεί δραστηριότητα στην επικράτεια της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας.

(3) Εάν η αίτηση γίνει δεκτή, το δικαστήριο εκδίδει διαταγή πληρωμής, αντίγραφο της οποίας επιδίδεται στον οφειλέτη.»

13 Το άρθρο 414, παράγραφοι 1 και 2, έχει ως εξής:

«(1) Ο οφειλέτης δύναται να ασκήσει εγγράφως ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής ή κατά μέρους αυτής. Εκτός των περιπτώσεων που μνημονεύονται στο άρθρο 414a, η ανακοπή δεν απαιτείται να είναι αιτιολογημένη.

(2) Η ανακοπή ασκείται εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων από την παραλαβή της διαταγής· η προθεσμία αυτή δεν παρεκτείνεται.»

14 Το άρθρο 418, το οποίο αφορά την άμεση εκτέλεση, προβλέπει τα εξής:

«(1) Όταν η αίτηση συνοδεύεται από έγγραφο προβλεπόμενο στο άρθρο 417, στο οποίο στηρίζεται η απαίτηση, ο δανειστής μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να διατάξει την άμεση εκτέλεση και να εκδώσει εκτελεστό τίτλο.

(2) Ο εκτελεστός τίτλος εκδίδεται αφού προηγουμένως το δικαστήριο έχει εξακριβώσει την τυπική νομιμότητα του εγγράφου και έχει διαπιστώσει την ύπαρξη εκτελεστής απαίτησης έναντι του οφειλέτη. […]»

15 Το άρθρο 419, παράγραφοι 1 έως 3, έχει ως εξής:

«(1) Κατά της διατάξεως με την οποία γίνεται δεκτή αίτηση άμεσης εκτέλεσης χωρεί αυτοτελές ένδικο μέσο· το ένδικο μέσο πρέπει να ασκηθεί εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων από την επίδοση της διαταγής πληρωμής.

(2) Το αυτοτελές ένδικο μέσο κατά της διατάξεως περί άμεσης εκτέλεσης πρέπει να ασκηθεί ταυτόχρονα με την ανακοπή που ασκείται κατά της εκδοθείσας διαταγής πληρωμής· το ένδικο μέσο μπορεί να βασίζεται μόνο σε λόγους εγγενείς στις πράξεις που μνημονεύονται στο άρθρο 417.

(3) Η άσκηση του αυτοτελούς ένδικου μέσου κατά της διατάξεως περί άμεσης εκτέλεσης δεν αναστέλλει την εκτέλεση.»

16 Το άρθρο 420, το οποίο επιγράφεται «Αναστολή της εκτέλεσης», προβλέπει τα εξής:

«(1) Η ανακοπή που ασκείται κατά της διαταγής πληρωμής δεν αναστέλλει την αναγκαστική εκτέλεση στις περιπτώσεις του άρθρου 417, σημεία 1 έως 9, εκτός εάν ο οφειλέτης παράσχει στον δανειστή κατάλληλη εγγύηση κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 180 και 181 του νόμου περί ενοχών και συμβάσεων [zakon za zadalzheniyata i dogovorite].

(2) Όταν υποβληθεί, εντός της ταχθείσας προθεσμίας για την άσκηση ανακοπής, αίτηση αναστολής υποστηριζόμενη από γραπτές αποδείξεις, το δικαστήριο που διέταξε την άμεση εκτέλεση δύναται να την αναστείλει, ακόμη και ελλείψει εγγυήσεως κατά την έννοια της παραγράφου 1.

(3) Κατά της απόφασης που εκδίδεται επί της αίτησης αναστολής χωρεί ένδικο μέσο.»

Ο νόμος περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του GPK

17 Ο Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (νόμος περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του GPK), DV αριθ. 100, της 20ής Δεκεμβρίου 2019 (στο εξής: τροποποιητικός νόμος του GPK), ορίζει τα εξής:

«§1. Στο άρθρο 7 [του GPK] προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 3:

"Ο δικαστής ελέγχει αυτεπαγγέλτως την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών σε σύμβαση συναφθείσα με καταναλωτή. Παρέχει τη δυνατότητα στους διαδίκους να καταθέσουν παρατηρήσεις επί των ζητημάτων αυτών."

[…]»

18 Στο άρθρο 410 του GPK, ο νόμος αυτός παρεμβάλλει την ακόλουθη παράγραφο 3:

«Όταν η απαίτηση προκύπτει από σύμβαση συναφθείσα με καταναλωτή, στην αγωγή προσαρτάται η σύμβαση, εφόσον είναι έγγραφη, συνοδευόμενη από όλες τις τροποποιητικές συμβάσεις και τα παραρτήματα, καθώς και από τους εφαρμοστέους γενικούς όρους, εφόσον υπάρχουν.»

19 Στο άρθρο 411, παράγραφος 2, του GPK, ο εν λόγω νόμος προσέθεσε το σημείο 3:

«Το δικαστήριο εξετάζει την αίτηση κατά τη διάρκεια συνεδρίασης η οποία αφορά τις δικονομικές πτυχές και εκδίδει διαταγή πληρωμής εντός της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 προθεσμίας, εκτός εάν:

[…]

3. η αγωγή βασίζεται σε καταχρηστική ρήτρα η οποία περιέχεται σε σύμβαση συναφθείσα με καταναλωτή ή μπορεί εύλογα να υποτεθεί η ύπαρξη τέτοιας ρήτρας.»

20 Ο ίδιος νόμος τροποποιεί και συμπληρώνει το άρθρο 417 του GPK ως εξής:

«1. Στο σημείο 2, η φράση "οι δήμοι και οι τράπεζες" αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο: "και οι δήμοι, ή απόσπασμα των λογιστικών βιβλίων της τράπεζας στο οποίο προσαρτάται στο έγγραφο από το οποίο προκύπτει η απαίτηση της τράπεζας, καθώς και όλα τα παραρτήματά του, περιλαμβανομένων των εφαρμοστέων γενικών όρων".

2. Στο σημείο 10, προστίθεται η ακόλουθη δεύτερη περίοδος: "Όταν ο τίτλος εις διαταγήν συνιστά εγγύηση απαίτησης που προκύπτει από σύμβαση συναφθείσα με καταναλωτή, η σύμβαση, εφόσον είναι έγγραφη, πρέπει να προσαρτάται στην αγωγή, συνοδευόμενη από όλα τα παραρτήματά της, περιλαμβανομένων των εφαρμοστέων γενικών όρων."»

21 Ο τροποποιητικός νόμος του GPK συμπλήρωσε το άρθρο 420, παράγραφοι 1 και 2, του GPK ως εξής:

«(1) Η ανακοπή που ασκείται κατά της διαταγής πληρωμής δεν αναστέλλει την αναγκαστική εκτέλεση στις περιπτώσεις του άρθρου 417, σημεία 1 έως 9, εκτός εάν ο οφειλέτης παράσχει στον δανειστή κατάλληλη εγγύηση κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 180 και 181 του νόμου περί

ενοχών και συμβάσεων [zakon za zadalzheniyata i dogovorite]. Όταν ο οφειλέτης είναι καταναλωτής, το ύψος της εγγύησης δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο της απαίτησης.

(2) Το δικαστήριο που διέταξε την άμεση εκτέλεση δύναται να την αναστείλει, ακόμη και χωρίς εγγύηση κατά την έννοια της παραγράφου 1, όταν έχει κατατεθεί αίτηση αναστολής της εκτέλεσης, υποστηριζόμενη από δικαιολογητικά έγγραφα από τα οποία προκύπτει ότι:

1. η απαίτηση δεν οφείλεται·

2. η απαίτηση στηρίζεται σε καταχρηστική ρήτρα σύμβασης συναφθείσας με καταναλωτή·

3. το ποσό της οφειλόμενης απαίτησης βάσει της συναφθείσας με τον καταναλωτή σύμβασης υπολογίστηκε εσφαλμένως.»

Ο νόμος περί των συμβάσεων καταναλωτικής πίστης

22 Το άρθρο 10 του zakon za potrebitelskia kredit (νόμου περί των συμβάσεων καταναλωτικής πίστης), ως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (DV αριθ. 17, της 26ης Φεβρουαρίου 2019), με τον οποίο γίνεται η μεταφορά της οδηγίας 2008/48 στην εθνική έννομη τάξη, προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η σύμβαση καταναλωτικής πίστης καταρτίζεται εγγράφως, σε χαρτί ή επί άλλου σταθερού μέσου, κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, και όλα τα στοιχεία της σύμβασης πρέπει να παρουσιάζονται με γραμματοσειρά ομοιόμορφη από άποψη είδους, μορφής και μεγέθους, το οποίο μέγεθος δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερο του 12, σε δύο αντίτυπα, ένα για κάθε συμβαλλόμενο.»

23 Κατά το άρθρο 26 του νόμου αυτού:

«(1) Ο δανειστής δύναται να εκχωρήσει σε τρίτο την απαίτηση που απορρέει από τη σύμβαση καταναλωτικής πίστης μόνον εάν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στη σύμβαση.

(2) Όταν ο δανειστής εκχωρεί σε τρίτο την απαίτηση που απορρέει από τη σύμβαση καταναλωτικής πίστης, ο καταναλωτής δικαιούται να ασκήσει έναντι του τρίτου αυτού κάθε ανακοπή την οποία μπορούσε να ασκήσει κατά του αρχικού δανειστή, περιλαμβανομένης της ένστασης συμψηφισμού.»

24 Το άρθρο 33 του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«(1) Σε περίπτωση υπερημερίας του καταναλωτή, ο δανειστής δικαιούται τόκους μόνο για το ποσό που παραμένει ανεξόφλητο· οι τόκοι αυτοί υπολογίζονται για τη διάρκεια της υπερημερίας.

(2) Όταν ο καταναλωτής καθυστερεί την πληρωμή την οποία οφείλει βάσει της πίστωσης, οι ποινικές ρήτρες λόγω υπερημερίας δεν μπορούν να υπερβαίνουν τους νόμιμους τόκους.

(3) Ο δανειστής δεν μπορεί να αρνηθεί την είσπραξη προς μερική εξόφληση της καταναλωτικής πίστωσης.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

25 Στην υπόθεση που αφορά την DSK Bank, η τράπεζα αυτή ζήτησε, από το αιτούν δικαστήριο, την έκδοση διάταξης περί άμεσης εκτέλεσης διαταγής πληρωμής, βάσει αποσπάσματος των λογιστικών βιβλίων της, με ημερομηνία 3 Οκτωβρίου 2019, κατά καταναλωτή ο οποίος δεν είναι διάδικος στην εν λόγω διαδικασία.

26 Η DSK Bank υποστήριξε ότι, στις 8 Μαρτίου 2018, συνήψε σύμβαση καταναλωτικής πίστης με τον εν λόγω καταναλωτή, ο οποίος κατέστη υπερήμερος ως προς την καταβολή 17 μηνιαίων δόσεων, με ημερομηνίες πληρωμής από τις 20 Μαρτίου 2018 έως τις 20 Ιουλίου 2019. Όσον αφορά την τελευταία οφειλόμενη πληρωμή, το αναγραφόμενο ποσό ήταν υψηλότερο από τα προηγούμενα, ήτοι 564,44 βουλγαρικά λέβα (BGN) (περίπου 288 ευρώ), αντί 167,23 BGN (περίπου 85 ευρώ), χωρίς να παρασχεθεί επ' αυτού καμία εξήγηση.

27 Η DSK Bank προσκόμισε επίσης αντίγραφο άλλης σύμβασης καταναλωτικής πίστης, συναφθείσας στις 25 Φεβρουαρίου 2018, η οποία προοριζόταν για τη χρηματοδότηση κινητού τηλεφώνου και ασφαλίστρου ασφάλειας ζωής με δικαιούχο την τράπεζα. Στη σύμβαση αυτή, η οποία φέρει την υπογραφή του καταναλωτή, εκτίθενται οι όροι χορήγησης και εξόφλησης της πίστωσης, ήτοι η καταβολή 18 μηνιαίων δόσεων, καθώς και οι γενικοί όροι.

28 Στην υπόθεση που αφορά τη FrontEx International, η εταιρία αυτή διατείνεται ότι απέκτησε, μέσω σύμβασης εκχώρησης της απαίτησης της εταιρίας City Cash, απαίτηση έναντι καταναλωτή ο οποίος, στις 15 Ιουλίου 2016, είχε συνάψει σύμβαση πίστωσης με την εταιρία City Cash. Η FrontEx International υπέβαλε, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής κατά του καταναλωτή αυτού, χωρίς να προσκομίσει κανένα έγγραφο.

29 Στις δύο υποθέσεις των οποίων έχει επιληφθεί, το αιτούν δικαστήριο εικάζει την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις χορήγησης δανείου προς τους καταναλωτές και θα επιθυμούσε να είχε τη δυνατότητα να εξετάσει τις συμβάσεις από τις οποίες ανέκυψαν οι απαιτήσεις.

30 Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, πρώτον, ότι, βάσει του βουλγαρικού δικαίου, οι διαδικασίες έκδοσης διαταγής πληρωμής διεξάγονται συνοπτικώς και στο πλαίσιο της εκουσίας δικαιοδοσίας, με αποτέλεσμα ο καταναλωτής να μην έχει τη δυνατότητα, πριν από την έκδοση της διαταγής πληρωμής, να διατυπώσει αντιρρήσεις.

31 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει τη νομολογία του Varhoven kasatsionen sad (Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Βουλγαρία), από την οποία προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι, αφενός, στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής που διέπεται από το άρθρο 410 του GPK, το δικαστήριο δεν διεξάγει αποδείξεις, καθόσον σκοπός της διαδικασίας δεν είναι να διαπιστωθεί η ύπαρξη της απαίτησης αυτής καθεαυτήν, αλλά μόνο να ελεγχθεί αν η απαίτηση αυτή αμφισβητείται και, αφετέρου, στο πλαίσιο της διαδικασίας που διέπεται από το άρθρο 417 του GPK, το δικαστήριο αποφαίνεται βάσει του εγγράφου που προσκόμισε ο αιτών και δεν μπορεί να εξετάσει άλλα έγγραφα πλην εκείνων που μνημονεύονται στο άρθρο αυτό.

32 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, λαμβανομένου υπόψη του φόρτου εργασίας των δικαστών του Sofiyski rayonen sad (πρωτοβάθμιου περιφερειακού δικαστηρίου Σόφιας, Βουλγαρία), οι δικαστές αυτοί δεν είναι σε θέση να ελέγχουν αν οι συμβάσεις καταναλωτικής πίστης που συνοδεύουν τις αιτήσεις έκδοσης διαταγής πληρωμής περιέχουν καταχρηστικές ρήτρες.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sofiyski rayonen sad (πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο Σόφιας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Συνιστά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης για την προστασία των καταναλωτών ή προσβολή άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων αυτό καθεαυτό το γεγονός ότι ένα εθνικό δικαστήριο έχει σημαντικά μεγαλύτερο φόρτο εργασίας σε σύγκριση με άλλα δικαστήρια του ιδίου βαθμού δικαιοδοσίας και, ως εκ τούτου, οι δικαστές του εν λόγω δικαστηρίου δεν δύνανται να εξετάσουν τα προσκομιζόμενα έγγραφα βάσει των οποίων πρέπει ή μπορούν να εκδώσουν προσωρινώς εκτελεστή απόφαση και, ταυτόχρονα, να εκδώσουν την απόφασή τους εντός εύλογου χρόνου;

2) Υποχρεούται το εθνικό δικαστήριο να αρνηθεί την έκδοση αποφάσεων βάσει των οποίων μπορεί να επισπευσθεί αναγκαστική εκτέλεση αν ο καταναλωτής δεν ασκήσει ανακοπή κατ' αυτών, στην περίπτωση που το δικαστήριο έχει σοβαρές υπόνοιες ότι η αίτηση στηρίζεται σε καταχρηστική ρήτρα συμβάσεως που συνάπτεται με καταναλωτή, αλλά στη δικογραφία δεν περιλαμβάνονται αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, επιτρέπεται στο εθνικό δικαστήριο, εφόσον έχει τέτοιες υπόνοιες, να ζητήσει από τον συμβαλλόμενο επαγγελματία να προσκομίσει συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία, μολονότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όταν ο οφειλέτης δεν έχει διατυπώσει αντιρρήσεις δεν έχει αυτή την αρμοδιότητα στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία μπορεί να καταλήξει στην έκδοση εκτελεστού τίτλου;

4) Τυγχάνουν εφαρμογής οι επιταγές που θεσπίστηκαν με το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με τις οδηγίες περί εναρμόνισης της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών ακόμη και στις περιπτώσεις που παρέχεται από τον εθνικό νομοθέτη στους καταναλωτές –μέσω της εθνικής νομοθεσίας– συμπληρωματική προστασία (περισσότερα δικαιώματα) στο πλαίσιο της μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη διατάξεως οδηγίας, η οποία επιτρέπει την παροχή τέτοιας μεγαλύτερης προστασίας;»

34 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε επίσης από το Δικαστήριο να εκδικάσει την υπό κρίση υπόθεση με την ταχεία διαδικασία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Επί της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου

35 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 3ης Δεκεμβρίου 2019, απορρίφθηκε το αίτημα εκδίκασης της υπόθεσης με την ταχεία διαδικασία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

36 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι, αφενός, η απαίτηση διασφάλισης της ταχείας επίλυσης των διαφορών των οποίων έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο, βάσει του εθνικού δικαίου, δεν αρκεί αφ' εαυτής για να δικαιολογήσει την εφαρμογή ταχείας διαδικασίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας (διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 23ης Δεκεμβρίου 2015, Vilkas, C-640/15, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:862, σκέψη 8, και της 8ης Ιουνίου 2016, Garrett Pontes Pedroso, C-242/16, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:432, σκέψη 14).

37 Αφετέρου, καίτοι ο οφειλέτης είναι καταναλωτής, κατά πάγια νομολογία, αμιγώς οικονομικά συμφέροντα, όσο σημαντικά και θεμιτά και αν είναι, δεν είναι ικανά να δικαιολογήσουν αφ' εαυτών την εφαρμογή ταχείας διαδικασίας (διάταξη της 10ης Απριλίου 2018, Del Moral Guasch, C-125/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:253, σκέψη 11 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Ομοίως, ούτε απλώς και μόνον το συμφέρον των ιδιωτών, όσο σημαντικό και θεμιτό και αν είναι, να καθοριστεί το ταχύτερο δυνατόν το περιεχόμενο των δικαιωμάτων που αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης, ούτε ο ευαίσθητος, από οικονομικής ή κοινωνικής απόψεως, χαρακτήρας της υπόθεσης της κύριας δίκης συνεπάγονται την αναγκαιότητα εξέτασής της το συντομότερο δυνατόν, κατά την έννοια του άρθρου 105, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου (διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 13ης Απριλίου 2016, Indėlių ir investicijų draudimas, C-109/16, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:267, σκέψεις 8 και 9, και της 15ης Φεβρουαρίου 2016, Anisimovienė κ.λπ., C-688/15, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:92, σκέψη 8 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

39 Με διάταξη της 28ης Μαΐου 2020, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Ιουνίου 2020, το αιτούν δικαστήριο παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με τις νομοθετικές τροποποιήσεις του GPK, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ στις 24 Δεκεμβρίου 2019 με τον τροποποιητικό νόμο του GPK. Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 2020, η διάταξη αυτή περιλήφθηκε στη δικογραφία και κοινοποιήθηκε στους διαδίκους και στα ενδιαφερόμενα μέρη προς ενημέρωση.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

40 Κατά το άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η απάντηση σε ερώτημα μπορεί να συναχθεί σαφώς από τη νομολογία ή όταν δεν υπάρχει καμία εύλογη αμφιβολία ως προς την απάντηση που προσήκει στο υποβληθέν με αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ερώτημα, το Δικαστήριο, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή και αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί οποτεδήποτε να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.

41 Στο πλαίσιο της παρούσας προδικαστικής παραπομπής, επιβάλλεται η εφαρμογή της ως άνω διατάξεως.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

42 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην παράλειψη του εθνικού δικαστηρίου, το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής, να εξετάσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας σύμβασης συναφθείσας μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, λόγω πρακτικών δυσχερειών, όπως ο φόρτος εργασίας του.

43 Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία, η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από την οδηγία 93/13 διασφαλίζεται μόνον εφόσον το εθνικό δικονομικό σύστημα προβλέπει ότι, είτε στο στάδιο της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής είτε στο στάδιο της εκτέλεσής της, ο τυχόν καταχρηστικός χαρακτήρας των ρητρών της σχετικής σύμβασης ελέγχεται αυτεπαγγέλτως από δικαστή (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Στην περίπτωση που εθνικό δικαστήριο το οποίο αποφαίνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης

διαταγής πληρωμής διαπιστώνει το ίδιο, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, ότι πρέπει να ελεγχθεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας των ρητρών των επίμαχων συμβάσεων, πρέπει να έχει επίσης την πραγματική δυνατότητα άσκησης του ελέγχου αυτού.

44 Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διατάξεις που ρυθμίζουν την κατανομή των υποθέσεων, εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Εντούτοις, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Miasto Łowicz και Prokurator Generalny, C-558/18 και C-563/18, EU:C:2020:234, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Επομένως, τυχόν πρακτικές δυσχέρειες, οι οποίες συνδέονται με τον φόρτο εργασίας, δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Κάθε εθνικό δικαστήριο στο οποίο έχει ανατεθεί, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, η εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης οφείλει να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των κανόνων αυτών (πρβλ. αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, σκέψη 21, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, σκέψη 36).

46 Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ένα εθνικό δικαστήριο έχει σημαντικά μεγαλύτερο φόρτο εργασίας σε σύγκριση με άλλα δικαστήρια του ιδίου βαθμού δικαιοδοσίας δεν απαλλάσσει τους δικαστές του δικαστηρίου αυτού από την υποχρέωση αποτελεσματικής και πλήρους εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

47 Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που προεκτέθηκαν, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην παράλειψη του εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής να εξετάσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας σύμβασης συναφθείσας μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, λόγω πρακτικών δυσχερειών, όπως ο φόρτος εργασίας του.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

48 Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται στη δυνατότητα εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής, εφόσον εικάζει ότι η αίτηση αυτή βασίζεται σε καταχρηστική ρήτρα η οποία περιέχεται σε σύμβαση καταναλωτικού δανείου, κατά την έννοια της οδηγίας 93/13, αλλά ο καταναλωτής δεν έχει διατυπώσει αντιρρήσεις, να ζητήσει από τον δανειστή συμπληρωματικές πληροφορίες προκειμένου να εξετάσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής.

49 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, οι καταχρηστικές συμβατικές ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές. Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, δεδομένης της φύσης και της σπουδαιότητας του δημοσίου συμφέροντος το οποίο συνίσταται στην προστασία των καταναλωτών, οι οποίοι βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους επαγγελματίες, η οδηγία 93/13 επιβάλλει στα κράτη μέλη, όπως προκύπτει από το άρθρο της 7, παράγραφος 1, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με την εικοστή τέταρτη αιτιολογική σκέψη της, την υποχρέωση να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα προκειμένου να παύσει η χρησιμοποίηση των

καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από επαγγελματία με τους καταναλωτές (πρβλ απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Raiffeisen Bank και BRD Groupe Societé Générale, C-698/18 και C-699/18, EU:C:2020:537, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

50 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επί της ερμηνείας των άρθρων 6 και 7 της οδηγίας 93/13 όσον αφορά τις εξουσίες που διαθέτει αυτεπαγγέλτως εθνικό δικαστήριο στο πλαίσιο των εθνικών διαδικασιών έκδοσης διαταγής πληρωμής.

51 Ο εθνικός δικαστής οφείλει μεν να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και, κατά τον τρόπο αυτόν, να αίρει την υφιστάμενη μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία ανισότητα, τούτο όμως τελεί υπό την προϋπόθεση ότι έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία. Όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, οι ανωτέρω σκέψεις ισχύουν και στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, σκέψεις 42 και 43, και της 11ης Μαρτίου 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Συναφώς, αν από τα νομικά και πραγματικά στοιχεία που περιέχονται στη δικογραφία που έχει υποβληθεί στο εθνικό δικαστήριο το οποίο αποφαίνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά τον καταχρηστικό χαρακτήρα ορισμένων ρητρών τις οποίες δεν έχει προσβάλει ο καταναλωτής, αλλά οι οποίες συνδέονται με το αντικείμενο της διαφοράς, χωρίς ωστόσο να είναι δυνατόν να διατυπωθούν οριστικές εκτιμήσεις επί του θέματος αυτού, και αν το εθνικό δικαστήριο θεωρεί ότι πρέπει να εκτιμήσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών αυτών, απόκειται στο δικαστήριο αυτό να διατάξει, εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως, τη διεξαγωγή αποδείξεων προς συμπλήρωση της εν λόγω δικογραφίας και να ζητήσει από τους διαδίκους, τηρώντας την αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως, να του παράσχουν τις αναγκαίες διευκρινίσεις και τα αναγκαία έγγραφα προς τούτο. Εξ αυτού συνάγεται ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διατάσσει αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή αποδείξεων εφόσον τα νομικά και πραγματικά στοιχεία που περιέχονται στην εν λόγω δικογραφία δημιουργούν σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά τον καταχρηστικό χαρακτήρα ορισμένων ρητρών (πρβλ. απόφαση της 11ης Μαρτίου 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, σκέψεις 37 και 38).

53 Επομένως, από τη νομολογία αυτή συνάγεται εν προκειμένω ότι, εάν εθνικό δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής βασιζόμενης σε απαίτηση που απορρέει από ρήτρες σύμβασης συναφθείσας με καταναλωτή, κατά την έννοια του άρθρου 93/13, εικάζει ότι οι ρήτρες αυτές έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα, χωρίς εντούτοις να έχει τη δυνατότητα να προβεί σε οριστική εκτίμηση των εν λόγω ρητρών, το δικαστήριο αυτό δύναται, εφόσον ο καταναλωτής δεν έχει προσβάλει τις ρήτρες αυτές, να ζητήσει, εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως, από τον δανειστή τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία για να εκτιμήσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών αυτών.

54 Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που προεκτέθηκαν, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται στη δυνατότητα εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής, εφόσον εικάζει ότι η αίτηση αυτή βασίζεται σε καταχρηστική ρήτρα η οποία περιέχεται στη

σύμβαση καταναλωτικού δανείου, κατά την έννοια της οδηγίας 93/13, αλλά ο καταναλωτής δεν έχει διατυπώσει αντιρρήσεις, να ζητήσει από τον δανειστή συμπληρωματικές πληροφορίες προκειμένου να εξετάσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής.

Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

55 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως συνάγεται ότι το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα σε σχέση με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του νόμου περί των συμβάσεων καταναλωτικής πίστης, το οποίο προβλέπει το ελάχιστο μέγεθος της γραμματοσειράς της σύμβασης, το άρθρο 26 του νόμου αυτού, το οποίο απαιτεί τη συγκατάθεση του καταναλωτή για την εκχώρηση της απαίτησης, και το άρθρο 33 του εν λόγω νόμου, το οποίο περιορίζει τις ποινικές ρήτρες λόγω υπερημερίας στο ποσό των νόμιμων τόκων.

56 Καίτοι, τόσο η οδηγία 93/13 όσο και η οδηγία 2008/48 εφαρμόζονται στις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, όπως είναι, μεταξύ άλλων, οι συμβάσεις καταναλωτικής πίστης στις δύο υποθέσεις των οποίων έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο, όπως επισήμανε η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις της, οι εθνικές διατάξεις που μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο δεν μπορούν να θεωρηθούν διατάξεις για τη μεταφορά της οδηγίας 2008/48 στην εθνική έννομη τάξη.

57 Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι η οδηγία 2008/48 δεν προέβη σε εναρμόνιση όσον αφορά τα αποσπάσματα λογιστικών βιβλίων των τραπεζών ούτε όσον αφορά τις συμβάσεις εκχώρησης απαιτήσεων, ως στοιχεία που καθιστούν δυνατή την είσπραξη απαίτησης απορρέουσας από σύμβαση καταναλωτικής πίστης (πρβλ. διάταξη της 28ης Νοεμβρίου 2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Αντιθέτως, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 93/13, η οδηγία αυτή έχει ως αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες αφορούν τις καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, μια ρήτρα θεωρείται καταχρηστική όταν δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών. Επιπλέον, το άρθρο 4, παράγραφος 2, και το άρθρο 5 της οδηγίας αυτής επιβάλλουν να είναι οι ρήτρες της σύμβασης διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό.

59 Ως εκ τούτου, η απάντηση στα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα θα δοθεί υπό το πρίσμα των διατάξεων της οδηγίας 93/13 και μόνον.

60 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3 και το άρθρο 8 της οδηγίας 93/13, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, έχουν την έννοια ότι, στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης εξέτασης του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή στην οποία προβαίνει το εθνικό δικαστήριο προκειμένου να κρίνει αν υπάρχει σημαντική ανισορροπία μεταξύ των εκ της σύμβασης δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των μερών, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να λαμβάνει επίσης υπόψη εθνικές διατάξεις οι οποίες διασφαλίζουν στους καταναλωτές επίπεδο προστασίας υψηλότερο του προβλεπόμενου από την οδηγία αυτή.

61 Από το άρθρο 8 της οδηγίας 93/13 συνάγεται ότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν, στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, αυστηρότερες διατάξεις, σύμφωνες προς τη Συνθήκη ΛΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή. Επομένως, η οδηγία αυτή προβαίνει σε ελάχιστη εναρμόνιση. Αφενός, κατά την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το κανονιστικό πλαίσιο που καθορίζει, μαζί με τη ρήτρα αυτή, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών [απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2020, A (Υπεκμίσθωση κοινωνικής κατοικίας), C-738/19, EU:C:2020:687, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

62 Αφετέρου, προκειμένου να κριθεί αν ορισμένη ρήτρα δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή «σημαντική ανισορροπία» ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από τη σύμβαση, πρέπει ιδίως να ληφθούν υπόψη οι κανόνες που εφαρμόζονται βάσει της εθνικής νομοθεσίας στην περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχει σχετική συμφωνία των μερών. Μέσω της συγκριτικής αυτής αναλύσεως θα είναι σε θέση ο εθνικός δικαστής να εκτιμήσει αν, και ενδεχομένως σε ποιο βαθμό, η σύμβαση θέτει τον καταναλωτή σε νομική κατάσταση λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία (πρβλ. απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

63 Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που προεκτέθηκαν, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3 και το άρθρο 8 της οδηγίας 93/13, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, έχουν την έννοια ότι, στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης εξέτασης του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών που περιέχονται σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή στην οποία προβαίνει το εθνικό δικαστήριο προκειμένου να κρίνει αν υπάρχει σημαντική ανισορροπία μεταξύ των εκ της σύμβασης αυτής δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των μερών, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να λαμβάνει επίσης υπόψη εθνικές διατάξεις οι οποίες διασφαλίζουν στους καταναλωτές επίπεδο προστασίας υψηλότερο του προβλεπόμενου από την εν λόγω οδηγία.

Επί των δικαστικών εξόδων

64 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην παράλειψη του εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής να εξετάσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας σύμβασης συναφθείσας μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, λόγω πρακτικών δυσχερειών, όπως ο φόρτος εργασίας του.**

2) **Το άρθρο 6, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται στη δυνατότητα εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί αίτησης έκδοσης διαταγής πληρωμής, εφόσον εικάζει ότι η αίτηση αυτή βασίζεται σε καταχρηστική ρήτρα η οποία περιέχεται στη σύμβαση καταναλωτικού**

δανείου, κατά την έννοια της οδηγίας 93/13, αλλά ο καταναλωτής δεν έχει διατυπώσει αντιρρήσεις, να ζητήσει από τον δανειστή συμπληρωματικές πληροφορίες προκειμένου να εξετάσει τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής.

3) **Το άρθρο 3 και το άρθρο 8 της οδηγίας 93/13, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 και το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, έχουν την έννοια ότι, στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης εξέτασης του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή στην οποία προβαίνει το εθνικό δικαστήριο προκειμένου να κρίνει αν υπάρχει σημαντική ανισορροπία μεταξύ των εκ της σύμβασης αυτής δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των μερών, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να λαμβάνει επίσης υπόψη εθνικές διατάξεις οι οποίες διασφαλίζουν στους καταναλωτές επίπεδο προστασίας υψηλότερο του προβλεπόμενου από την εν λόγω οδηγία.**

(υπογραφές)